

לקריאה נוספת בנושא מפעל הרכש

ערך: צבי בן-צור

ספרים

מחבר	שם הספר	עריכה/הוצאה לאור	תאור/הערות
	דוד בן-חורין (דוד'לה)	הוצאה פרטית של המשפחה	ספר אודות דוד, מותיקי הפלי"ם ואחד מצמד "השודדים" ב'מבצע שודד'
אביגור שאול	עם דור ההגנה	מערכות, 1997	אביגור היה ראש המוסד לעליה ב' ומרכז הרכש באירופה
אטינגר עמוס	צניחה עיוורת	זמורה ביתן, 1986	ביוגרפיה של שייקה דן
אילן עמיצור	אמברגו, עוצמה והכרעה במלחמת תש"ח	מערכות, 1995	מחקר על השפעות האמברגו על מהלך מלחמת העצמאות
אלמוג דורון	רכש בארה"ב 1945 - 49	משרד הביטחון, 1987	
בועז אריה	עלום ונוכח בכל	משה"ב, 2001	ביוגרפיה של שאול אביגור, ראש 'המוסד לעליה ב' ומרכז רכש הנשק באירופה
בן-גוריון דוד	יומן המלחמה תש"ח תש"ט (3 כרכים)	משה"ב, 1982	העורכים: גרשון ריבלין ואלחנן אורן.
ברהונה רנאטו Barahona Renato	The Odyssey of the Ship with Three Names		סיפור 'דרומית' - אוניית רכש נשק ממקסיקו ועולים מאירופה.
דביר בועז Boaz Dvir	Saving Israel	RowmanLittlefield, 2020	הרכש האווירי בארה"ב
זזה פנחס "פיניק"	המשימה - רכש	מערכות, 1967	פנחס "פיניק" זזה עמד בראש יחידת הרכש של ה'הגנה/צה"ל
מורג אורה	השוד הנועז בלב ים		סיפור "מבצע שודד", ספרות ילדים ונוער
מרדור מאיר "מוניה"	שליחות עלומה	הוצאת משרד הביטחון	מוניה מרדור היה פעיל רכש מרכזי, אחד משלשת "הגדולים" כפי שבן-גוריון כינה אותו, את יהודה ארזי ואת אהוד אבריאל
סחרוב אליהו	מעש בצל	הוצאת משרד הביטחון, 2000	אליהו סחרוב היה מבכירי פעילי הרכש
סלייטר ליאונרד	הנאמנים	מערכות, 1971	סיפור מפעל הרכש בארה"ב
סרני עדה	ספינות ללא דגל	עם עובד, 1975	הממונה על שלוחת 'המוסד לעליה ב' באיטליה
רוזן דורון	בעקבות האוצר האמריקאי	משה"ב, 2008	מחקר על פעילות 'ההגנה' בארה"ב
רוזן דניאל	גדעונים: מפעילי הקשר האלחוטי בשירות המדינה שבדרך	העמותה להנצחת חללי חיל הקשר והתקשוב, 2018	גרסת אונליין מפורסמת באתר, ראה דף הגדעונים

נגיש אונליין

ההיסטוריון אורי מילשטיין פרסם באתר האונליין news1.co.il סדרת מאמרים תחת הכותרת הראשית "האמת על מלחמת העצמאות". להלן רשימת קישורים לפרקי הסדרה העוסקים במפעל הרכש (או קשורים אליו בעקיפין, כמו הייצור העצמי של אמל"ח)¹:

1. [20.5.2016](#) - חיים סלבין שבזכותו ניצחנו
2. [27.5.2016](#) - המוח היהודי בתש"ח
3. [3.6.2016](#) - יצור נשק מתוחכם בתש"ח (לרבות פגזי מטען חלול ומטולי פיאט שאמורים להשמיד טנקים של הצבאות הערבים הסדירים שאמורים לפלוש למדינת ישראל לאחר הכרזת העצמאות)
4. [10.6.2016](#) - מדוע לא הורגשו מחדלי החימוש בתש"ח
5. [17.6.2016](#) - עסקת הנשק הצ'כוסלובקית בתש"ח
6. [24.6.2016](#) - משלוח נשק כמכונות חקלאיות
7. [1.7.2016](#) - תחבולות נגד האמברגו האמריקני בתש"ח (אמברגו אמריקני על מכירת נשק למזרח התיכון; פעילות יהודה ארצי בארה"ב; גיוסו של אל שווימר, שייסד את התעשייה האווירית בישראל; פרשת נושאת המטוסים "אטו", רכש ציוד קשר משוכלל בקנה מידה גדול²)
8. [8.7.2016](#) - טדי קולק רוכש נשק; רכש מקצינים בריטים בארץ-ישראל; עסקי רב סרן ניומן ואלוף משנה גור עם האחים סילבר; העזרה ליהודים של סרן היסטי; רכש מהבסיס הבריטי בסרפנד (צריפין); רכש משוריינים
9. [15.7.2016](#) - שוד נשק של אנשי הגדוד הרביעי של הפלמ"ח, בעזרת חברי המושב כפר אז"ר, מן המחנה הבריטי תל-ליטווינסקי (תל השומר) - מודיעין לקוי והסתבכות; רכש 20 מטוסים בריטיים משלטונות הצבא הבריטי בארץ, בפרוץ המלחמה, למרות האמברגו הבריטי על מכירת אמצעי לחימה ליהודים
10. [19.1.2018](#) - משלוח נשק באוויר ובים תחת אפם של הבריטים [הערה: התמונה במאמר היא לא של אוניית הנשק 'נורה' אלא של אוניית הנשק 'הזקן'/'מאסטרלה']

¹. כתביו ומסקנותיו של ההיסטוריון אורי מילשטיין, באופן כללי, זכו כידוע להרבה ביקורת והסתגויות מצד חוגים שונים. כתבותיו שהלינקים אליהן מפורסמים כאן מבטאות את דעותיו ומסקנותיו האישיות, ואין לראות בפרסום הלינקים משום הסכמה או אישור מצד מערכת אתר הפלי"ם ההעפלה והרכש לדייק תוכן.

². להלן התייחסותו של אל"מ (בדימוס) דניאל רוזן, מומחה בעל שם להיסטוריה של הקשר ב'הגנה/צה"ל, לדבריו/מסקנותיו של מילשטיין: בשלהי 1947 הייתה הערכות מקיפה להקמת צבא. הייתה התארגנות במבנה של חטיבת פלמ"ח, חמש חטיבות מרחביות, חיילות ושירותי עזר, במטרה להקים כוח צבאי של 50,000 איש. שירות הקשר גייס רבים מיוצאי הצבא הבריטי, והבין שמערכת הקשר האלחוטי הנייח שהפעיל עד אז, שהייתה מבוסס על העברת הודעות באיתות מורס, איננה רלבנטית ללחימה צבאית. נעשו אז שתי פעולות במקביל: מחד, היה ייצור עצמי מסיבי של מק-18, כמכשיר קשר עיקרי, מצד שני, יאן, בתמיכת בוגרי הצבא הבריטי, לחץ לרכש מסיבי של ציוד קשר צבאי מעודפי צבא בארה"ב וקנדה. שירות הקשר הוציא לארה"ב במהלך 1947 את מישה גורדין, "המהנדס הגדול", ומדיווחיו הבינו שאפשרי לשים יד על כמות גדולה של ציוד קשר צבאי. אכן, ב-16 בינואר 1948, אשר סוף-סוף בן גוריון את נסיעתו של יאן לארה"ב. יאן לא נאחז [כדברי מילשטיין], אלא שמח מאוד. ידיו ודורו לא היו בשרשרת (קפלן היה מעורב). לא ידועים מקרים של "אסונות רבים (לרבות אסון הל"ה) שחוסר מכשירי קשר היה אחת מסיבותיהם" [ציטוט מדברי מילשטיין].